انجمن ایرانی
مطالعات سازمان ملل متحد
Iranian Association for United Nations Studies

دو هفته نامه انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد

# تازه های ملل متحد

شماره ۳۵
اردیبهشت ۹۳

* اظهارات نماینده ایران در کمیته روابط ملل متحد با دولت میزبان (قضیه خودداری آمریکا از صدور روادید برای ابوطالبی)
* طرح دعوای جزایر مارشال علیه نُه دولت در دیوان بین المللی دادگستری
* رأی دادگاه بین المللی حقوق دریاها در قضیه کشتی ویرجینیا(اختلاف پاناما و گینه بیسائو)
* گزارش کمیسیون حقوق بین الملل پس از خوانش اول طرح راجع به اخراج بیگانگان
* رأی دیوان عمومی اتحادیه اروپایی در پرونده یوسف علیه کمیسیون اروپایی
* مصوبه پارلمان کوزوو مبنی بر تشکیل یک دادگاه کیفری برای رسیدگی به جنایات جنگی ارتش آزادی بخش کوزوو
* نشست شورای امنیت در خصوص وضعیت اوکراین
* گزارش دبیرکل ملل متحد در خصوص پیشگیری از خشونت بر ضد زنان و کودکان در مخاصمات مسلحانه
* اظهارات رییس هیأت مشترک سازمان منع سلاح های شیمیایی و ملل متحد در مورد سلاح های شیمیایی سوریه
* درخواست گزارشگر ویژه ملل متحد راجع به حق آزادی مذهب از دولت بحرین

# تازه‌های ملل متحد

**دو هفته نامهٔ انجمن ایرانی مطالعات سازمان ملل متحد**
سال دوم، شمارهٔ سی و پنجم، اردیبهشت ماه ۱۳۹۳

## نویسندگان:

**حسن کمالی نژاد**
دانش آموختهٔ کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، دانشگاه تهران

**نسیم زرگری نژاد**
دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، دانشگاه تهران

**فاطمه یاوری**
دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، دانشگاه شهید بهشتی

## زیر نظر:

**دکتر امیر حسین رنجبریان**
استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

**نشانی:** تهران، خیابان کریم خان، خیابان شهید عضدی شمالی (آبان شمالی)،
ساختمان دانشگاه علامه طباطبایی، پلاک ۷۶، طبقه دوم، اتاق ۲۰۱

**تلفن:** ۸۱۰۳۲۲۰۱ – ۰۲۱
**پایگاه اینترنتی:** www.iauns.org
**رایانامه:** info@iauns.org

# اظهارات نماینده ایران در کمیته روابط ملل متحد با دولت میزبان (قضیه خودداری آمریکا از صدور روادید برای ابوطالبی)

حسن کمالی نژاد

غلامحسین دهقانی، کاردار ایران نزد ملل متحد، در نشست ۲۲ آوریل ۲۰۱۴ کمیته روابط با دولت میزبان، با اعتراض به اقدام آمریکا، اظهار داشت که کمیته روابط ملل متحد با دولت میزبان باید مسأله خودداری آمریکا از صدور روادید برای نماینده دائم ایران را به طور فوق العاده پیگیری کند. [متن سخنان و نامه نمایندگی ایران به رییس کمیته روابط میزبان. همچنین بنگرید خبر مربوط در شماره ۳۴ همین مجموعه] وی افزود که حق دولت های عضو ملل متحد به صادر شدن روادید برای نمایندگانشان یک حق اولیه است که برای توانمندسازی آن ها برای انجام مقتضی وظایفشان نزد ملل متحد ضروری است. نماینده ایران اعلام کرد از میان فهرست طولانیِ کوتاهی ها یا تعلل آمریکا در صدور روادید صرفاً به ذکر معضلات کنونی دولت ها در دریافت روادید اکتفا می کند. برای مثال به رغم گذشت بیش از پنج ماه از صدور حکم مأموریت برای دو دیپلمات ایرانی برای انجام وظیفه نزد ملل متحد، مرحله ترخیص روادید (Visa Clearance) از سوی آمریکا به پایان نرسیده است، و آن ها هنوز موفق به دریافت روادید نشده اند یا اینکه روادید یکی دیگر از دیپلمات های ایران نزد ملل متحد، پس از گذشت دو سال انتظار در مرحله ترخیص روادید صادر شد. همچنین در یک مورد تازه، مرحله ترخیص روادید یکی از دیپلمات های ایران لغو گردید و به وی اعلام شد که تا انجام دوباره ترخیص روادید منتظر بماند. ضمن آنکه روادید صادره برای دیپلمات های ایرانی و خانواده آن ها، «تَک ورودی» (One-Entry) است و دریافت روادید پس از هر بار بازگشت به ایالات متحد نیازمند طی فرآیند طولانی و غیرقابل پیش بینی است. به همین سبب، بسیاری از کارکنان دیپلماتیک ایران در ملل متحد در تابستان گذشته از سفر به ایران خودداری کردند، چرا که روادید بازگشت شان هفته ها پس از بازگشایی مدارس صادر شد. گذشته از این، در مواردی روادید برای همه اعضای خانواده دیپلمات ها صادر نمی شود، حال آنکه تاکنون هیچ پاسخ موجهی از سوی نمایندگی آمریکا در ملل متحد ارائه نشده است. همچنین، خودداری از صدور روادید نماینده دائم ایران در ملل متحد یک مورد دیگر از تخلف آشکار از مفاد موافقت نامه مقر است که می گوید مفاد آن صرف نظر از روابط بین دولت فرستنده و دولت آمریکا باید اجرا شوند و اجرای مفاد موافقت نامه مقر باید به عنوان شرط اساسی دستیابی به هدف های ملل متحد و احترام به اصول آن تضمین شود. [متن موافقت نامه] موافقت نامه مقر به طور صریح اعلام می کند که مقامات فدرال، ایالتی یا محلی ایالات متحد آمریکا نباید هیچ مانعی برای گذر نمایندگان دولت ها نزد ملل متحد به داخل منطقه مقر یا به خارج از آن ایجاد کنند و زمانی که برای آن ها روادید درخواست می شود، باید روادید آن ها بدون دریافت هزینه و در سریع ترین زمان ممکن صادر شود. همچنین، قوانین و مقررات لازم الاجرا در ایالات متحد

راجع به اقامت بیگانگان نباید به شیوه ای اجرا شود که به مزایای برشمرده شده در موافقت نامه مقر خدشه وارد کند. نماینده ایران پرسید: «آیا مذاکره کنندگان موافقت نامه مقر تصور می کردند که دستاوردهای شان چنین آشکارا نقض شود؟» اقدام آمریکا می تواند ایجاد کننده سابقه خطرناک باشد و به طور جدی به فعالیت های سازمان های بین الدولی و فعالیت اعضای آن ها آسیب برساند. محروم کردن دولت های عضو از حق ذاتی تعیین نماینده نزد ملل متحد با استناد به مقررات ملی به طور جدی به کارکرد نمایندگی های دائم نزد ملل متحد و فعالیت ملل متحد صدمه می زند. همچنین، ایران علاوه بر اعتراض شدید به این اقدام، از مشاور حقوقی دبیرکل ملل متحد خواست تمام اقدامات لازم را برای واداشتن آمریکا به انجام تعهدات حقوقی اش ناشی از موافقت نامه مقر انجام دهد. با توجه به اینکه دبیرکل ملل متحد یکی از طرف های موافقت نامه دوجانبه مقر است، وی دارای مسئولیت است و باید تضمین کند که مفاد و شرایط موافقت نامه به طور کامل رعایت خواهد شد. شایان ذکر است که نمایندگان برخی دولت ها از جمله روسیه، چین، اکوادور، بلاروس، کوبا و کره شمالی در حمایت از موضع نماینده ایران در نشست کمیته روابط با دولت میزبان سخن گفتند. [متن خبر]

## طرح دعوای جزایر مارشال علیه نُه دولت در دیوان بین المللی دادگستری

حسن کمالی نژاد

جزایر مارشال در ۲۴ آوریل به صورت همزمان دعاوی مشابهی را علیه نُه دولت (آمریکا، بریتانیا، روسیه، فرانسه، چین، اسرائیل، هند، پاکستان و کره شمالی) به سبب عدم اجرای تعهداتشان در خصوص پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی هسته ای و خلع سلاح هسته ای، در دفتر دیوان بین المللی دادگستری ثبت کرد. [متن خبر] اگرچه موضوع همه دعاوی یکی است، اما جزایر مارشال خواندگان را به دو دسته تقسیم می کند: آن هایی که بر اساس بند ۲ ماده ۳۶ اساسنامه دیوان صلاحیت اجباری دیوان را پذیرفته اند (بریتانیا، هند و پاکستان) و آن دسته که چنین نکرده اند (آمریکا، فرانسه، چین، اسراییل و کره شمالی). [متن اساسنامه دیوان و متن اعلامیه های بریتانیا، هند و پاکستان] با توجه به اینکه دولت های بریتانیا، هند و پاکستان صلاحیت دیوان را از قبل پذیرفته بودند، دعاوی طرح شده علیه آن ها در «فهرست عمومی» دفتر دیوان ثبت شد. [مشاهده فهرست عمومی] اما بر اساس بند ۵ ماده ۳۸ آیین دادرسی دیوان، دعاوی نسبت به دیگر خواندگان که صلاحیت دیوان را نه با اعلامیه قبول صلاحیت اجباری و نه به دیگر شیوه ها نپذیرفته بودند، در فهرست عمومی ثبت نگردید مگر آنکه آنها بر اساس قاعده صلاحیت معوّق ( Forum Prorogatum یا Prorogated Jurisdiction) به صلاحیت دیوان برای رسیدگی به دعوای

طرح شده رضایت دهند. از این رو، دفتر دیوان، دولت های یاد شده را از دعاوی جزایر مارشال آگاه ساخت. [متن آیین دادرسی دیوان و مطالعه دو مقاله در مورد قاعده صلاحیت معوّق: اینجا و اینجا] خواهان در دعوایش علیه بریتانیا (و همچنین دیگر دولت های عضو پیمان منع گسترش سلاح هسته ای ( ان پی تی)، در صورت اعلام رضایت مؤخر آن ها) ادعا کرد که بریتانیا ماده ۶ معاهده ان پی تی و تعهدات ناشی از حقوق بین الملل عرفی را نقض کرده است. [متن دادخواست علیه بریتانیا و متن معاهده ان پی تی و همچنین اعضای ان پی تی] ماده ۶ معاهده مقرر می دارد که هر دولت عضو معاهده تعهد می کند مذاکرات راجع به پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی هسته ای و خلع سلاح هسته ای و همچنین مذاکرات راجع به انعقاد یک معاهده عام و جامعِ خلع سلاح هسته ای که دارای یک نظام کنترلی بین المللی موثر و سخت باشد را با حسن نیت پیگیری کنند. به عقیده جزایر مارشال، بریتانیا با عدم پیگیری فعال مذاکرات از روی حسن نیت، تعهدات معاهده ای و عرفی اش مبنی بر پایان دادن به مسابقه سلاح های هسته ای و خلع سلاح کامل را نقض کرد و به نقض آن ادامه می دهد. خواهان همچنین بریتانیا را متهم می کند که با قطعنامه های مجمع عمومی ملل متحد که دولت ها را به آغاز مذاکرات فرا می خواند مخالفت کرده است و رفتاری «مانع تراش و منفی» در مورد پایان دادن فوری به مسابقه سلاح های هسته ای، اتخاذ کرده است و به طور پیوسته قصدش را مبنی بر باقی گذاشتن زرادخانه هسته ای اش برای دهه های آینده اعلام کرده است. خواهان از دیوان درخواست می کند به بریتانیا دستور دهد طی یک سال همه گام های لازم برای رعایت تعهداتش ناشی از ان پی تی و حقوق بین الملل عرفی از جمله پیگیری مذاکرات از روی حسن نیت جهت انعقاد یک معاهده جامع راجع به خلع سلاح هسته ای که دارای نظام کنترلی بین المللی موثر و سخت باشد، اتخاذ کند. جزایر مارشال در دعاوی علیه پاکستان و هند (و همچنین دعاوی علیه اسرائیل و کره شمالی که عضو معاهده ان پی تی نیستند، در صورت اعلام رضایت مؤخر آن ها و ثبت دعاوی در فهرست عمومی دیوان) ادعا می کند که تعهدات ناشی از ماده ۶ معاهده ان پی تی دارای ماهیت حقوق بین الملل عرفی هستند و نسبت به همه دولت ها قابل اعمال هستند. [متن دادخواست های علیه پاکستان و هند] خواهان اظهار می کند که پاکستان و هند با اتخاذ رفتاری که به طور مستقیم در تعارض با تعهداتشان به پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی در یک زمان سریع است مانند تلاش برای بهبود کیفی و کمّی سلاح های هسته ای و با تشویق دولت های غیر هسته ای به داشتن سلاح هسته ای، بر خلاف آرمان خلع سلاح هسته ای اقدام کرده اند و از اجرای وظیفه حقوقی شان از روی حسن نیت که ریشه در حقوق بین الملل عرفی دارد، تخلف کرده اند. خواهان همچنین از دیوان درخواست می کند که دستور دهد خواندگان دسته اخیر ظرف یک سال پس از صدور رأی، همه تعهداتشان ناشی از حقوق بین الملل عرفی در مورد پایان دادن فوری به مسابقه سلاح های هسته ای و خلع سلاح را از روی حسن نیت و با هدف انعقاد یک معاهده خلع سلاح هسته ای که دارای یک نظام کنترلی بین المللی موثر و سخت است، رعایت کنند. در همین راستا

شایان ذکر است کره شمالی پس از یک دهه تعلیق اعلامیه کناره گیری اش از معاهده ان پی تی، سرانجام در ژانویه ۲۰۰۳ پس از آنکه آمریکا از انجام تعهداتش در برابر کره شمالی سر باز زد، از معاهده خارج شد. [متن اعلامیه ۱۹۹۴ کناره گیری کره شمالی و متن اعلامیه ۲۰۰۳ کناره گیری کره شمالی]، اما شورای امنیت طی قطعنامه هایی بر پایه فصل هفتم منشور اعلام کرده است که آن دولت باید به طور کامل تعهدات مندرج در ان پی تی را اجرا کند . [برای مثال به بند ۵ قطعنامه ۲۰۴۹ (۲۰۱۳) و بند ۸ قطعنامه ۱۸۷۴ (۲۰۰۹)]

## رأی دادگاه بین المللی حقوق دریاها در قضیه کشتی ویرجینیا(اختلاف پاناما و گینه بیسائو)

حسن کمالی نژاد

دادگاه بین المللی حقوق دریاها در ۱۴ آوریل ۲۰۱۴ در قضیه کشتی ویرجینیا (اختلاف پاناما و گینه بیسائو) با اتفاق آراء اعلام کرد اقدام گینه بیسائو در وضع مقررات راجع به سوخت رسانی به کشتی های ماهیگیری خارجی در منطقه انحصاری اقتصادی اش و نیز اقدام آن دولت به ورود، بازرسی و توقیف کشتی ویرجینیا، موجب نقض تعهدات گینه بیسائو را در برابر پاناما ناشی از کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها نیست.[متن کنوانسیون ۱۹۸۲] همچنین از نظر دادگاه، گینه بیسائو هنگام ورود به کشتی به زورِ بیش از اندازه که منتهی به صدمه جسمی یا به خطر انداختن جان انسان ها باشد، متوسل نگردید. با این حال اقدامش در مصادره اولیه کشتی (و سپس آزادی آن) و مصادره سوخت موجود در کشتی و عدم اطلاع رسانی به پاناما به عنوان دولت صاحب پرچم کشتی از وضعیت کشتی و محموله آن ناقض کنوانسیون است. گذشته از این، دیوان اظهار داشت که مفاد کنوانسیون ۱۹۸۸ راجع به سرکوب اقدامات غیرقانونی علیه ایمنی دریانوردی در قضیه حاضر قابل اعمال نیست. [متن کنوانسیون ۱۹۸۸] از سوی دیگر، با توجه به ضبط شدن محموله سوخت کشتی و ورود خسارت به کشتی، گینه بیسائو را به پرداخت مبلغی معین با احتساب سود غرامت (Interest) به پاناما محکوم کرد، اما پاناما را مستحق دریافت زیان ناشی از عدم النّفع کشتی (Loss of Profit) ندانست. [متن رأی] موضوع اختلاف یک نفتکش به نام «ام/وی ویرجینیا» دارای پرچم پاناما بود که در آگوست ۲۰۰۹ توسط گینه بیسائو به دلیل سوخت رسانی به کشتی های ماهیگیری خارجی در منطقه انحصاری اقتصادیِ دولت اخیر، توقیف و کشتی و سوخت آن مصادره گردید، اما کشتی سپس در اکتبر ۲۰۱۰ آزاد گردید. دو طرف در ژوییه ۲۰۱۱ با انعقاد یک موافقت نامه خاص اختلاف را به دادگاه حقوق دریاها ارجاع دادند. [متن موافقت نامه] دادگاه در خصوص صلاحیتش، ایرادهای گینه بیسائو مبنی بر قابل پذیرش نبودن دعوا در دادگاه به سبب نبود «پیوند واقعی» میان کشتی ویرجینیا

و پاناما، نبود شرط تابعیت بین مالک کشتی و خدمه آن و پاناما، و همچنین طی نکردن راه های جبران خسارت داخلی را نپذیرفت. دادگاه اظهار کرد که موضوع اختلاف راجع به فعالیت سوخت رسانی کشتی پاناما به کشتی های ماهیگیری خارجی در منطقه انحصاری اقتصادی یک دولت ساحلی (گینه بیسائو) است. بنابر تفسیر دادگاه از مواد ۵۶ و ۶۲ کنوانسیون ۱۹۸۲، «وضع مقررات در مورد سوخت رسانی به کشتی های خارجی در منطقه انحصاری از سوی دولت ساحلی از جمله تدابیری است که دولت ساحلی می تواند ... در منطقه انحصاری اقتصادی اش برای حفظ و مدیریت منابع زنده آن اتخاذ کند ... [و] این دیدگاه توسط رویه توسعه یافته پس از انعقاد کنوانسیون، تأیید می شود». دادگاه همچنین در مورد انطباق قوانین و مقررات داخلی گینه بیسائو (وضع هزینه برای دریافت مجوز سوخت رسانی، الزام کشتی ها به دریافت مجوز کتبی از مراجع دولت ساحلی و ضبط کشتی های سوخت رسان غیرقانونی) با مفاد کنوانسیون۱۹۸۲، اعلام کرد قوانین داخلی دولت اخیر با مفاد کنوانسیون انطباق دارد و تصمیم در مورد ضروری بودن وضع مقررات راجع به ضبط کشتی های سوخت رسانِ غیرقانونی در صلاحیت دولت ساحلی است و چنین تصمیمی به خودی خود مغایر کنوانسیون نیست. دولت ساحلی حق دارد در اجرای قوانین و مقررات مذکور به عرشه کشتی وارد شود، آن را بازرسی کند و در صورت تخلف آن را بازداشت کند و گینه بیسائو با ورود، بازرسی و بازداشت کشتی ماده ۷۳ کنوانسیون را نقض نکرده است. ولی در قضیه کشتی ویرجینیا عدم دریافت مجوز کتبی سوخت رسانی از سوی کشتی به دلیل «برداشت اشتباه» از مکاتبات بین متصدی کشتی و مقامات گینه ای بود و با توجه به اوضاع و احوال قضیه، بازداشت و ضبط کشتی و محموله سوخت آن برای مجازات تخلف از قوانین داخلی یا بازداشتن کشتی از انجام نقض ضروری نبود. در نتیجه «ضبطِ» کشتی و محموله آن ناقض ماده ۷۳ کنوانسیون است. به علاوه، دادگاه ادعاهای پاناما مبنی بر اینکه اقدام گینه در بازداشت عملی خدمه کشتی و مقررات آن دولت در مورد آزادی سریع کشتی های ماهیگیری و خدمه آن در اِزای گذاشتن وثیقه معقول یا دیگر تضمین های مالی با مفاد کنوانسیون ناسازگار است، را رد کرد. در عین حال، دادگاه اعلام کرد گینه بیسائو با «آگاه نکردن» به هنگام پاناما از وضعیت بازداشت و توقیف کشتی ویرجینیا و اقدامات بعدی در مورد کشتی و محموله آن، حق دولت صاحب پرچم برای مداخله در نحوه برخورد با کشتی را نقض کرد. همچنین گینه بیسائو در دعوای متقابلش ادعا کرد که پاناما در نقض ماده ۹۱ کنوانسیون ۱۹۸۲، با دادن تابعیت و اجازه برافراشتن پرچمش به یک کشتی که «پیوند واقعی» با آن دولت را ندارد، به ماهیگیری غیرقانونی در منطقه انحصاری گینه بیسائو و نقض قوانین و مقررات دولت اخیر در آن منطقه کمک کرده است و ملزم است خسارات وارده به آن را جبران کند. دادگاه در پاسخ ابراز داشت که در هنگام واقعه موضوع اختلاف، بین دولت پاناما و کشتی ویرجینیا پیوند واقعی وجود داشت و دعوای متقابل گینه بیسائو بدون مبنا است. [متن لایحه های اول و دوم پاناما و متن لایحه های اول (حاوی دعوای متقابل) و دوم دعوای متقابل گینه بیسائو]

# گزارش کمیسیون حقوق بین الملل پس از خوانش اول طرح راجع به اخراج بیگانگان

حسن کمالی نژاد

گزارشگر ویژه کمیسیون حقوق بین الملل راجع به اخراج بیگانگان پس از دریافت دیدگاه های دولت ها در نشست شصت و چهارم کمیته ششم (حقوقی) مجمع عمومی و همچنین دریافت دیدگاه های کتبی آن ها، گزارش نهم خود را پس از خوانش اول طرح در ۲۵ مارس ۲۰۱۴ به کمیسیون ارائه داد. گزارش به تازگی در وب سایت ملل متحد منتشر شده است. [متن گزارش] بر اساس گزارش، دیدگاه های دولت ها در خصوص ابعاد مسأله اخراج بیگانگان در مواردی متعارض به نظر می رسد. برخی دولت ها از اساس، با ابراز تردید درباره مناسب بودن موضوع برای قرار گرفتن در دستور کار کمیسیون، آن را غیر مفید دانستند. به عقیده شماری از دولت های اسکاندیناوی مسأله اخراج بیگانگان، در حقوق منطقه ای مانند حقوق بشر در اروپا به تفصیل به آن پرداخته شده است. از دیدگاه برخی دیگر، موضوع به صورت انحصاری در صلاحیت داخلی دولت ها قرار دارد و کمیسیون نمی بایست به آن ورود می کرد. عده ای در اینکه کمیسیون بتواند بین رویه دولت ها و استانداردهای حقوق بشری موازنه برقرار کند و بر اساس آن یک پیش نویس دلخواه برای یک معاهده تنظیم کند، ابراز تردید کردند. بعضی دولت ها از روش کمیسیون در احراز قواعد حقوق بین الملل عام و میزان توجه آن به رویه های قضایی ملی و منطقه ای انتقاد کردند. دسته ای هم توسعه قواعد حقوقی در خصوص بازپذیرش اخراج شدگان و فرآیندهای بازنگری راجع به اخراج بیگانگان، آنطور که توسط گزارشگر ویژه پیشنهاد شده است، را نامناسب دانستند. گزارشگر در پاسخ به منتقدانِ روش شناسی کمیسیون در احراز قواعد عام حقوق بین الملل، ابراز داشت که رویکرد وی در مورد موضوع اخراج بیگانگان متفاوت از رویکرد کمیسیون در گذشته نیست و در صورتی که چنین انتقادی بر گزارش پذیرفته شود می بایست همه فعالیت های کمیسیون در احراز قواعد حقوق بین الملل از ابتدای تأسیس تاکنون را نادرست دانست. ضمن آنکه شماری از دولت ها از وجود موضوع در دستور کار کمیسیون حمایت کردند و با توجه به تحولات حقوق بین الملل، قواعد آن را مناسب برای تدوین دانستند. به علاوه، گروهی فعالیت کمیسیون را در راستای برقراری نوعی تعادل بین صلاحیت قانونی دولت اخراج کننده و رعایت حقوق مشروع بیگانگانِ در معرض اخراج برشمردند. از دیگر انتقادها بر فعالیت گزارشگر ویژه آن بود که قواعد مندرج در پیش نویس راجع به اخراج بیگانگان بیشتر بر توسعه حقوق بین الملل متمرکز است تا تدوین؛ همچنان که لازم است گزارشگر در تعمیم قواعد معاهدات و سازِکارهای منطقه ای یا محلی به حقوق بین الملل عام احتیاط کند. چرا که عناصر یک قاعده عرفی (رویه دولتی و اعتقاد حقوقی) را نمی توان با استناد به قواعد منطقه ای یا محلی مانند کنوانسیون های منطقه ای حقوق بشر احراز کرد. همچنین، برخی قواعد پیش نویس فراتر از قواعد حقوق عرفی

و یا قواعد معاهده ای است و کمیسیون در احراز قواعد در صدد اعطای ارزشی بیش از آنچه که باید، به رویه نهادهای معاهده ای مانند کمیته حقوق بشر است. گزارشگر در پاسخ اظهار داشت اینکه برخی قواعد طرح بازتاب حقوق موجود نیست نباید شگفت انگیز باشد، چرا که رویه کمیسیون بر توسعه حقوق بین الملل بوده است و در اساسنامه کمیسیون نیز چنین مأموریتی به آن داده شده است. همچنین، حقوق منطقه ای بخشی از حقوق بین الملل است و نمی توان آن را کنار گذاشت. به علاوه آنکه در خصوص شیوه احراز قواعد عرفی دیدگاه های متفاوتی وجود دارد و باید منتظر نتیجه کار گزارشگر کمیسیون حقوق بین الملل راجع به احراز حقوق بین الملل عرفی ماند. همچنین، به عقیده دسته ای از دولت ها، با توجه به اینکه موضوع طرح مربوط به انسان است، واژه «بیگانگان» (Aliens) در عنوان و موضوع طرح دارای معنای منفی است و مناسب است عبارت «اتباع خارجی» بکار برده شود. گزارشگر سپس به بررسی موردی پیشنهادهای دولت ها به شیوه ماده به ماده پرداخت. وی همچنین در پایان با گلایه از انتقادهای دولت ها بر طرح و شیوه کار او، گفت که کمیسیون برای دولت ها کار می کند. اما باید در نظر داشت که کمیسیون نهادی متشکل از کارشناسان حقوق بین الملل است و هدف آن تقریباً به طور آشکار در بند ۱ ماده ۱ اساسنامه اش (ترویج توسعه تدریجی حقوق بین الملل و تدوین آن) ذکر شده است و نباید تلاش کمیسیون در توسعه تدریجی حقوق بین الملل زمینه ای برای انتقادات دولت ها باشد. همچنین به برداشت گزارشگر، بسیاری از دیدگاه های دولت ها که پس از خوانش اول طرح ابراز شد نشان می دهد که نمایندگان دولت ها شرح مواد طرح را به طور کامل مطالعه نکرده اند، چرا که شرح مواد به وضوح و به طور جامع به همه نگرانی های دولت ها پاسخ می داد.

## رأی دیوان عمومی اتحادیه اروپایی در پرونده یوسف علیه کمیسیون اروپایی

نسیم زرگری نژاد

شعبه دوم دیوان عمومی (شعبه دوم بدوی دیوان دادگستری) اتحادیه اروپایی در ۲۱ مارس ۲۰۱۴ رأی خود را در پرونده هانی السید السبای یوسف علیه کمیسیون و شورای اروپایی صادر کرد. [متن رأی] خواهان پرونده از جمله افرادی بود که کمیته تحریم های شورای امنیت نام او را جزو افراد مرتبط با سازمان القاعده و در نتیجه در فهرست افرادی که دارایی شان مسدود می شود، قرار داد. در نتیجه، نام خواهان در فهرست پیوست به مقررات ۸۸۱/۲۰۰۲ کمیسیون اروپایی که تدابیر محدود کننده ای را علیه افراد و شرکت های وابسته به اسامه بن لادن، القاعده و طالبان وضع می کرد، قرار گرفت و دارایی ها و منابع مالی وی مسدود شد.[متن مقررات] یوسف در سال ۲۰۰۶ خواهان لغو مقررات ۸۸۱/۲۰۰۲ و پنجاه و چهارمین اصلاحیه آن به شماره ۱۶۲۹/۲۰۰۵از دیوان

عمومی اتحادیه شد که به دلیل اقامه دعوا در خارج از زمان مقرر رد شد. [متن مقررات اصلاحیه] پس از آن، خواهان در تاریخ ۱۸ مارس ۲۰۱۰ از کمیسیون خواستارحذف نام خود از لیست تحریم ها شد و پس از عدم پاسخ کمیسیون در ظرف زمان تعیین شده در ماده ۲۶۵ معاهده ناظر بر عملکرد اتحادیه اروپایی، از دیوان عمومی درخواست کرد کمیسیون را مقصر در عدم انجام وظایفش بداند و دستور خروج نام وی از فهرست را صادر کند و همچنین خسارت وارده به او جبران شود.[متن معاهده] دیوان در ابتدا بیان داشت که در پرونده حاضر تنها به مسئله قصور کمیسیون خواهد پرداخت و درخواست ابطال مقررات کمیسیون اروپایی را بررسی نخواهد کرد. از نظر دیوان، در پرونده حاضر مدت زمان اقدام برای ابطال مقررات ۱۶۲۹/۲۰۰۵- اولین مقررات که دستور مسدود کردن دارایی خواهان را داده- در تاریخ ۳۰ دسامبر ۲۰۰۵ به پایان می رسیده است. خواهان علیه مقررات ۸۸۱/۲۰۰۲ در سال ۲۰۰۶ اقدام کرده است که به دلیل اقامه دعوای خارج از زمان مقرر غیرقابل بررسی اعلام شده بود. با این حال، از آنجا که مقررات سال ۲۰۰۲ اقدامات پیشگیرانه و احتیاطی موقتی بود، اعتبار آن بستگی به آن دارد که شرایط واقعی و قانونی که منجر به تصویب آن شده است همچنان وجود داشته باشد. بنابراین همواره امکان درخواست بازنگری در خصوص مسدود شدن اموال وجود دارد تا بررسی شود که ادامه آن اقدام ها توجیهی دارد یا خیر و درصورت خودداری کمیسیون از انجام چنین درخواستی، می توان کمیسیون را متهم به قصور در انجام اقداماتش کرد. مقررات ۲۰۰۹ /۱۲۸۶(آن مقررات نیز اصلاحیه ای بر مقررات ۸۸۱/۲۰۰۲ است)، رویه ای برای بازنگری در نام افراد گنجانده شده در فهرست ایجاد می کند. به موجب آن، فرد می تواند با استناد مدارک ماهوی جدید درخواست حذف نام خود را از فهرست بدهد و درصورت قصور کمیسیون در اقدام، حق بر دادخواهی نزد دیوان دادگستری اتحادیه وجود خواهد داشت.[متن مقررات] در پرونده حاضر وقایع جدیدی از سوی خواهان به کمیسیون ارائه شد که نخستین آنها رأی کادی در سال ۲۰۰۸ بود و در آن شرایط ماهوی و شکلی مربوط به انسداد دارایی و نیز تضمین های مقرر برای افراد موضوع آن بیان شده است. مورد دوم، رأی دادگاه عالی انگلستان در سال ۲۰۰۹ است که نشان می دهد معیارها برای قرار گرفتن نام متهم در فهرست بسنده نیستند و می تواند از کمیسیون بخواهد که نامش حذف شود.[ متن رأی کادی، متن رأی دادگاه عالی انگلستان] رأی دادگاه انگلستان می تواند دلیلی ماهوی محسوب شود چراکه انگلستان از اعضای دایم شورای امنیت است و به خودی خود عضو کمیته تحریم ها است و نسبت به تصمیم سال ۲۰۰۵ مبنی بر مسدود کردن دارایی خواهان ابراز مخالفت نکرد. همچنین تا پیش از رأی کادی، کمیسیون خود را به طور مطلق متعهد به تصمیم های کمیته تحریم ها می دانست و حقوق خواهان در دادخواهی از مسدود شدن دارایی اش بر اساس مقررات ۲۰۰۲ /۸۸۱ رعایت نمی شد. اما بر پایه تحولات بعد از آن رأی، اکنون کمیسیون موظف است زمانی که درخواست اقدام طبق ماده ۲۶۵ معاهده طرح می شود، اقدام کند. همچنین از نظر زمانی هم در تاریخ ۱۸ مارس ۲۰۱۰ که از کمیسیون خواسته شده تا اقدام کند، شرایطی که براساس آنها کمیسیون موظف به اقدام بود وجود

داشت. اصلاحات مقررات ۸۸۱/۲۰۰۲ در سال ۲۰۰۹ به شماره ۱۲۸۶/۲۰۰۹ در تاریخ ۲۶ دسامبر همان سال لازم الاجرا شد و رأی کادی نیز قبل از آن صادر شده بود. بر اساس قسمت ۴ بند c ماده ۷ پاراگراف های ۳۴۸ و ۳۴۹ آن رأی، کمیسیون موظف است زمانی که تصمیم به مسدود کردن دارایی فردی می گیرد، مدارکی که علیه او برای اتخاذ چنین تصمیمی وجود دارد به وی نشان دهد یا او را ظرف مدت زمان معقولی پس از مسدود کردن دارایی از وجود آن مدارک مطلع سازد و نیز به او حق ارائه دیدگاهش در آن خصوص داده شود. بنابراین در نهایت دیوان قصور کمیسیون در انجام تعهدات را مورد شناسایی قرار داد و حکم به پرداخت خسارت به خواهان داد.

## مصوبه پارلمان کوزوو مبنی بر تشکیل یک دادگاه کیفری برای رسیدگی به جنایات جنگی ارتش آزادیبخش کوزوو

فاطمه یاوری

پارلمان کوزوو در ۲۳ آوریل ۲۰۱۴ موافقت خود را با تشکیل یک دادگاه کیفری ویژه جهت رسیدگی به جنایات جنگی ارتکابی توسط نیروهای مسلح آزادی بخش کوزوو در فاصله ۱۹۹۸ تا ۱۹۹۹ در جریان مخاصمه مسلحانه داخلی کوزوو اعلام نمود. ۸۹ نماینده از ۱۲۰ نماینده پارلمان کوزوو به تشکیل چنین دادگاهی رأی مثبت دادند. [ متن خبر] تحلیلگران فشار اتحادیه اروپایی بر نخست وزیر کوزوو که خود از اعضای ارتش آزادی بخش کوزوو بود و تهدید اتحادیه مبنی بر طرح کردن موضوع در شورای امنیت ملل متحد را از عوامل تشکیل دادگاه جنایات جنگی کوزوو اعلام می کنند. دادگاه ویژه دارای دو شعبه خواهد بود: یکی در کوزوو و دیگری در یکی از کشورهای اروپایی و بر اساس قوانین داخلی کوزوو تشکیل و اداره می شود، اما دادستان و قضات آن بین المللی هستند. کوزوو یک دهه پس از خروج نیروهای نظامی یوگسلاوی و پایان حمله ناتو اعلام استقلال کرد و تاکنون از سوی بیش از ۱۰۰ دولت به عنوان یک دولت به رسمیت شناخته شده است. ضرورت تشکیل چنین دادگاهی آن زمان احساس شد که گزارش سال ۲۰۱۱ شورای اروپا از وقوع جنایات جنگی توسط توسط ارتش آزادی بخش کوزوو خبر داد. در این گزارش نیروهای مسلح ارتش آزادی بخش کوزوو به ارتکاب جنایاتی مانند رفتارهای غیر انسانی با غیرنظامیان صرب و آلبانی تبار و قاچاق غیرقانونی اعضای بدن آن ها متهم شدند. از جمله موارد دارای اهمیت آن است که هاشم تاسی، نخست وزیر کوزوو، و برخی دیگر از مقامات ارشد سیاسی از حزب دموکرات کوزوو به عنوان رهبران گروه هایی که مرتکب اعمال غیرانسانی و قاچاق اعضای بدن می شدند؛ معرفی شدند. [ متن گزارش] نخست وزیر کوزوو اذعان کرد که گزارش شورای اروپا در صدد تخریب چهره عمومی کوزوو است و منبطق با واقعیت نیست و کوزوو تحت فشار بین المللی از جمله اتحادیه اروپایی و آمریکا

تصمیم به تشکیل چنین دادگاهی گرفت. [متن کامل اظهارات] مقامات آلبانی نیز اعلام کردند که چنانچه یک نهاد کیفری برای رسیدگی به جنایات ارتکابی علیه صرب ها تشکیل شود باید چنین مرجعی برای رسیدگی به جنایات ارتکابی علیه آلبانی تبارها نیز وجود داشته باشد. شایان ذکر است که هیأت اتحادیه اروپایی برای حاکمیت قانون در کوزوو (European Union Rule of Law Mission in Kosovo) که مأموریت ترویج حاکمیت قانون در کوزوو را به عهده دارد، در ۲۸ آوریل ۲۰۱۴ پنج نفر را به سبب مشارکت در قاچاق اعضای بدن مجرم شناخت. دو نفر از آنها به قاچاق اعضای بدن و مشارکت در جرایم سازمان یافته و سه نفر دیگر نیز به جرم وارد کردن «آسیب جسمی شدید» به قربانیان مجرم شناخته شدند. از دیگر جرایم آن ها ترغیب و تحریک افراد فقیر به فروش اعضای بدنشان در اِزای پرداخت پول بود. [متن خبر]

## نشست شورای امنیت در خصوص وضعیت اوکراین

نسیم زرگری نژاد

نشست شورای امنیت در روز ۱۵ آوریل ۲۰۱۴ پیرو نامه شورای انتقالی اوکراین به آن شورا مبنی بر برگزاری نشستی بر اساس مواد ۳۴ و ۳۵ منشور ملل متحد تشکیل شد.[خلاصه صورتجلسه نشست، متن منشور، و بنگرید به خبرهای مربوط در شماره های۳۱، ۳۲ و ۳۴ همین مجموعه] ایوان سیمونویچ معاون حقوق بشر دبیرکل ملل متحد در ابتدای نشست گزارشی از وضعیت حقوق بشر اوکراین با توجه به بازدیدهای اخیرش ارائه کرد.[متن خبر] از نظر او، مسلح کردن معترضان و تبدیل آنها به نیروهای شبه نظامی باید متوقف شود و برای کاهش تنش و خشونت در اوکراین همه طرف ها باید گفتگوی ملی را آغاز کنند. او همچنین تأکید کرد که در گفتگوها، نگرانی تمام ساکنین اوکراین به خصوص اقلیت ها باید در نظر گرفته شود. سیمونویچ سوء استفاده از رسانه ها برای ایجاد جَوّ ترس و ناامنی و حضور شبه نظامیان و سربازان بدون نشان نظامی را از عواملی دانست که بر حق آزادی بیان هنگام رأی دادن در کریمه تأثیر داشت و به علاوه از نظر او ادعاهای معتبری از آزار، بازداشت خودسرانه و شکنجه خبرنگاران و فعالانی که از همه پرسی حمایت نمی کردند، وجود داشت. به عقیده او مسائلی چون تابعیت ساکنان کریمه- به ویژه برای افرادی که تابعیت روسیه را نپذیرفته اند-، موانع تضمین حق مالکیت آن ها، دسترسی به آموزش و سلامتی و نیز دیگر حقوق مدنی و سیاسی از نگرانی های ساکنان کریمه است. نماینده روسیه سخنان معاون حقوق بشر دبیرکل ملل متحد را بی ارتباط با موضوع نشست دانست، چرا که از نظر او، کریمه خود را بخشی از روسیه اعلام کرد و موضوع نشست در خصوص اوکراین، نه روسیه، است. نماینده روسیه همچنین گزارش کمیساریای عالی حقوق بشر ملل متحد را که به تازگی منتشر شده است، بی طرفانه ندانست چرا که

تدوین کنندگان آن توجه نداشتند که مقامات کنونی اوکراین قدرت را از طریق کودتا و نه فرآیند دموکراتیک، به دست آوردند. گذشته از آن تصرف ساختمان ها و حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای انتظامی و امنیتی حکومت قبلی را تظاهرات مسالمت آمیز خوانده است، حال آنکه همان اعمال را در جنوب شرق اوکراین غیرقانونی می داند.[متن گزارش] نماینده روسیه از حامیان حقوق بشر خواست که توجه ویژه ای به نقض حقوق بشر در اوکراین به ویژه نقض حقوق جمعیت روسی و روسی زبان مناطق شرقی و جنوب شرقی اوکراین داشته باشند و در نهایت از همه طرفها خواست اولویت خود را یافتن راه حل مسالمت آمیز قرار دهند. نماینده انگلستان هرگونه تلاش نماینده روسیه برای بی اعتبار کردن گزارش هیأت نظارت حقوق بشر ملل متحد را ناپذیرفتنی دانست و بیان داشت آن گزارش تمام توجیه های روسیه برای مداخله غیرقانونی در اوکراین را رد می کند و طبق آن هیچ نقض گسترده حقوق بشر بر ضد جمعیت روسی زبان کریمه وجود نداشته است. بر اساس گزارش، روسیه از تبلیغات و اطلاعات نادرست برای تشدید تنش و بی ثباتی در اوکراین استفاده می کرد. نماینده انگلستان در خصوص وقایع کنونی بیان داشت که دولتش همواره از حق آزادی تجمع و آزادی بیان حمایت می کند، اما تا زمانی که تجمع به صورت مسالمت آمیز باقی بماند. از نظر او، واحدهای مسلح شبه نظامی معترضانِ صلح جو نیستند. نماینده آمریکا سخنان نماینده روسیه در خصوص بی طرف نبودن تدوین کنندگان گزارش را ناشی از نپسندیدن محتوای آن دانست. به عقیده او، آنچه جهان در کریمه شاهد بود، دخالت روسیه برای ضمیمه کردن و اشغال غیرقانونی بود که اکنون نیز در حال تکرار در شرق اوکراین است. از نظر او حکومت اوکراین از روی احتیاط و به شیوه ای سنجیده در حال پاسخ به شورش ها در شرق کشور است، در حالیکه آن شورش ها برای هیچ کدام از دولت های حاضر در خاک خودشان قابل تحمل نیست. از نظر آمریکا، گزارش باید برای همه طرفها یادآور وظایفشان باشد. حکومت اوکراین موظف به ادامه دادن اصلاحات و احترام به حقوق بشر تمامی گروه ها است. مردم اوکراین وظیفه همکاری با حکومتشان را دارند و دولت روسیه نیز باید پایبند به تعهدات خود براساس حقوق بین الملل باشد. درنهایت جامعه بین المللی هم وظیفه حمایت از مردم اوکراین برای ایجاد کشوری متحد با دموکراسی همراه با نهادهای کارآمد ملی دارد. نماینده چین ضمن ابراز نگرانی عمیق از وضعیت کنونی اوکراین، وضعیت آن کشور را پیچیده دانست و بیان داشت تنها راه حل ممکن، باقی ماندن به حل و فصل اختلافات به شیوه سیاسی است. به اعتقاد نماینده فرانسه بار سنگین بازگرداندن اطمینان در اوکراین تنها در دستان شورای امنیت است. جامعه بین المللی باید در برگزاری انتخابات آینده از روی شفافیت و تضمین اینکه نیروهای مسلح فرآیند انتخابات را از بین نبرند، پشتیبان اوکراین باشد. نماینده فرانسه همچنین از روسیه خواست تا خود را در حلقه ای که تنها به یک تراژدی می انجامد، گیر نیاندازد. نماینده اوکراین نیز که در نشست حضور داشت، تنها دلیل قرار گرفتن مسایل کشورش در دستورکار شورا را تجاوز روسیه به خاک کشورش دانست. او همه ادعاهای راجع به نقض حقوق بشر شهروندان روسی زبان را رد کرد و از اعضای شورا

خواست که گزارشی کامل از وضعیت حقوق بشر در شبه جزیره اشغالی کریمه تهیه کنند و گزارش نشان خواهد داد که مردم تاتار کریمه وضعیت خود را ژنوسید سوم علیه خود می دانند. او با ابراز تعجب از آنکه تنها دولت منتقد به وضعیت حقوق بشر اوکراین، روسیه است. او روسیه را دولتی دانست که از تروریسم بر ضد شهروندان خود استفاده می کند. نماینده روسیه در پاسخ به نماینده اوکراین بیان داشت که نظرات او در خصوص مردم تاتار کریمه تحریک محسوب می شود و او را مسئول سخنانش دانست. شایان ذکر است به تازگی اوکراین صلاحیت دیوان بین المللی کیفری را برای جرایم ارتکاب یافته در فاصله روزهای ۲۱ نوامبر ۲۰۱۳ تا ۲۲ فوریه ۲۰۱۴ بر اساس بند ۳ ماده ۱۲ اساسنامه رم پذیرفت. [متن اعلامیه و متن اساسنامه] پس از آن دادستان دیوان، تحقیقات خود را برای آنکه دریابد آیا معیارهای اساسنامه رم برای آغاز تحقیق براساس قسمت ج بند ۱ ماده ۵۳ اساسنامه در وضعیت اوکراین وجود دارد یا خیر، شروع کرد.[رویه برای تحقیقات مقدماتی، متن خبر، سخنان اخیر دبیرکل در باره اوکراین اینجا و اینجا ]

## گزارش دبیرکل ملل متحد در خصوص پیشگیری از خشونت بر ضد زنان و کودکان در مخاصمات مسلحانه

فاطمه یاوری

دبیر کل ملل متحد در نشست شورای امنیت ملل متحد مورخ ۲۵ آوریل ۲۰۱۴ گزارش خود را در خصوص پیشگیری از کاربرد خشونت بر ضد زنان و کودکان در مخاصمات مسلحانه و مقابله با آن ارائه کرد.[ متن سند] دبیر کل اظهار داشت که پیشگیری از کاربرد خشونت ضد زنان و کودکان مسئولیتی همگانی است و تنها با مشارکت و همکاری هر چه بیشتر می توان از آسیب پذیرترین افراد در جنگ در برابر خشونت ها حمایت کرد. زیرا خشونت های جنسی بر ضد زنان به خصوص تجاوز به اندازه هر بمب یا گلوله و یا هر سلاح جنگی دیگری می تواند مخرب باشد و سبب رنج و عذاب غیر قابل تصور، نابودی خانواده ها، ایجاد فقر و ناامنی شدید می گردد و به روند مصالحه و پایان دادن مخاصمه خدشه وارد می کند. بنابر نظر دبیر کل، هر چند کاربرد خشونت و نقض گسترده حقوق بشر به خصوص اعمال خشونت بر ضد زنان در ابعاد گسترده در مخاصمات دیده می شود، اما قطعنامه های شورای امنیت هم تا حد زیادی توانسته اند ساختاری گسترده و منسجم را در سطح جهانی برای پیشگیری از کاربرد خشونت ایجاد کنند. همچنین با اقداماتی که تا کنون توسط گروه کارشناسان ملل متحد با همکاری سایر نهادها در برخی کشورها مانند جمهوری دموکراتیک کنگو و سومالی در زمینه پیشگیری انجام گرفته است، پیشرفت هایی در زمینه پیشگیری و مقابله با کاربرد خشونت به ویژه خشونت های جنسی ضد زنان حاصل شده است که این روند باید هم چنان با جدیّت ادامه یابد. به

گفته دبیرکل، اقدامات این سازمان در زمینه پیشگیری و مقابله با خشونت جنسی در مخاصمات و نیز راهکارهای نماینده ویژه ملل متحد، دولت های عضو و نهادهای وابسته به ملل متحد باید در راستای تحقق این هدف باشند که قربانیان خشونت و بازماندگان در مخاصمات بتوانند به کمک ها و خدمات بهداشتی کامل و بدون تبعیض دست یابند و موافقت نامه های آتش بس و برقراری صلح نیز نباید به هیچ وجه خشونت برضد زنان و کودکان را نادیده بگیرند و یا نسبت به مرتکبان این خشونت ها گذشت کنند. وی از شورای امنیت، دولتهای عضو و سایر نهادهای وابسته و تحت نظارت ملل متحد خواست تا برای پایان دادن به بی کیفرمانی، همه گونه تلاش کنند. گفتنی است در نشست شورای امنیت، نمایندگان شصت دولت نیز دیدگاه هایشان را در خصوص خشونت بر ضد زنان و کودکان در مخاصمات اظهار کردند. بر اساس دیدگاه های دولت ها، تجاوز جنسی به عنوان شدیدترین نوع اعمال خشونت همچون یک سلاح و استراتژی جنگی بسیار مخرب که آثار وحشتناکی را بر هزاران زن، کودک و مرد داشته است در هر مخاصمه بین المللی و داخلی بارها ارتکاب می یابد و بدین سبب نیازمند توجه ویژه نهادهای بین المللی از جمله شورای امنیت به این جنایت به عنوان یک استراتژی جنگی است. [متن کامل دیدگاه ها]

## اظهارات رییس هیأت مشترک سازمان منع سلاح های شیمیایی و ملل متحد در مورد سلاح های شیمیایی سوریه

فاطمه یاوری

رئیس هیأت مشترک سازمان منع گسترش سلاح های شیمیایی و ملل متحد اظهار داشت که حدود ۸ درصد از کل میزان سلاح های شیمیایی که دولت سوریه به آن سازمان اعلام کرده بود همچنان در سوریه وجود دارند و باید در کوتاه ترین زمان ممکن از بین برود. هر چند تاکنون اجرای بخش عمده ای از برنامه ریزی هیأت مشترک با موانع بسیاری مواجه بوده است اما تا ۳۰ ژوئن ۲۰۱۴ که پایان بازه زمانی اعلام شده توسط شورای اجرایی سازمان منع گسترش سلاح های کشتار جمعی و نیز شورای امنیت ملل متحد خواهد بود، دولت سوریه و دیگر نهادهای مرتبط باید برای از بین بردن همه سلاح های شیمیایی سوریه تلاش همه جانبه کنند.[متن خبر] از بین بردن مواد اساسی و مورد نیاز برای ساختن سلاح های شیمیایی از ماه ژانویه هم زمان با انعقاد موافقت نامه مشترک روسیه و آمریکا آغاز گردید که به موجب آن دولت سوریه به وجود سلاح های شیمیایی اذعان کرد و به کنوانسیون ۱۹۹۳در خصوص منع تولید، گسترش و استفاده از سلاح های شیمیایی پیوست. در راستای اجرای این برنامه آن دولت متعهد است تجهیزات و محموله های حاوی گازهای سمی را از بین برد. [متن کنوانسیون] همچنین، به دنبال طرح ادعاهایی در خصوص استفاده از گازهای سمی در حمله های هفته های اخیر در سوریه، هیأت مشترک سازمان منع گسترش سلاح های شیمیایی و ملل متحد، در صدد انجام اقداماتی به منظور به دست آوردن مدارکی در خصوص

این ادعاهاست. در این راستا، هیأت خواهان همکاری دولت سوریه به عنوان دولت عضو کنوانسیون ۱۹۹۳ است. [متن خبر] شایان ذکر است که دبیر کل ملل متحد نیز در بیانیه ای که در ۲۸ آوریل ۲۰۱۴ صادر کرد بر لزوم تلاشهای بسیار جدی برای از بین بردن خطرات ناشی از سلاح های کشتار جمعی و نیز جلوگیری از استفاده از این نوع سلاح ها توسط گروه های تروریستی تأکید کرد. [متن کامل اظهارات] دبیر کل از قطعنامه ۱۵۴۰ شورای امنیت به عنوان یک پایه بسیار مهم بنای امنیت جهانی نام برد. به موجب قطعنامه ۱۵۴۰(۲۰۰۴) شورای امنیت، دولت ها باید گروه های تروریستی و غیردولتی را از دستیابی، گسترش و استفاده از سلاح های بیولوژیک، شیمیایی و هسته ای و نیز ابزارهای ساخت این سلاح ها بازدارند. [متن قطعنامه] مطابق قطعنامه، دولتها باید برای جلوگیری از اشاعه این سلاح ها، کنترل و نظارت لازم را انجام دهند. همچنین شورای امنیت در پی صدور قطعنامه ۱۵۴۰، کمیته ای را به منظور ارائه گزارش به شورا در خصوص نحوه اجرای قطعنامه توسط دولت ها ایجاد کرد. بر اساس اظهارات دبیرکل ملل متحد، ۹۰ درصد از دولت های عضو، گزارش های دوره ای در خصوص اقدامات و برنامه های خود در این زمینه را به این کمیته تحویل داده اند. وی در این راستا از تمام مقامات دولتی، مدیران بخش خصوصی و سرمایه گذاران بین المللی خواست تا به تعهد مشترک خود در راستای تحقق اهداف مذکور در قطعنامه ۱۵۴۰ عمل کنند و تلاش خود را تا حد ممکن برای حفظ زندگی و سلامت نسل های کنونی و آینده از خطر تروریسم و سلاح های کشتار جمعی متمرکز کنند. [متن خبر]

## درخواست گزارشگر ویژه ملل متحد راجع به حق آزادی مذهب از دولت بحرین

نسیم زرگری نژاد

گزارشگر ویژه ملل متحد راجع به حق آزادی مذهب و عقیده در ۲۴ آوریل ۲۰۱۴ از دولت بحرین خواست تعقیب قضایی حسین میرزا عبدالباقی نجاتی، رهبر ارشد شیعیان بحرین را متوقف کند.[متن خبر] پیش از این وزارت کشور بحرین در تصمیم سال ۲۰۱۲ براساس بخش c ماده ۱۰ قانون تابعیت، نجاتی را در فهرست ۳۱ تن از افرادی قرار داد که به دلیل صدمه به امنیت دولت تابعیت خود را از دست دادند.[متن قانون] مدیر عفو بین الملل برای آسیا و شمال آفریقا، ضمن مبهم دانستن دلایل محرومیت از تابعیت برای آنان بیان داشت به ظاهر دلیل اتخاذ آن تصمیم، دیدگاه های سیاسی قربانیان است و آن را محرومیت خودسرانه از تابعیت نامید.[متن خبر و متن سخنان] در ۱۵ آوریل ۲۰۱۴، به نجاتی ۴۸ ساعت مهلت داده شد تا کشور را ترک کند و او در ۲۳ آوریل ۲۰۱۴ مجبور به ترک کشورش به مقصد لبنان گشت.[متن خبر] گزارشگر ویژه ضمن ابراز نگرانی عمیق از اقدام دولت بحرین، آن را عملی تبعیض آمیز با انگیزه های مذهبی خواند که محدودیتی توجیه ناشدنی بر حقوق اساسی نجاتی از جمله حق ابراز مسالمت آمیز عقاید خود وارد کرده است. همچنین به عقیده گزارشگر ویژه هدف گرفتن او به عنوان مهمترین و با نفوذترین رهبر مذهبی شیعیان بحرین

اقدامی است که می تواند موجب ارعاب و تبعیض نسبت به کل جامعه شیعه بحرین محسوب شود که بر اساس حقوق بین الملل و به ویژه اعلامیه حقوق بشر چنین محرومیتی از تابعیت و تبعیض ممنوع است.[متن اعلامیه] لازم به یادآوری است وضعیت حقوق بشر بحرین و برخورد حکومت آن با معترضان در چند سال گذشته مورد انتقاد بسیار قرار گرفته است. برای مثال بسیاری از زندانیان سیاسی کنونی بحرین تنها به خاطر اعتراض های مسالمت آمیز، به حبس های طولانی محکوم شده اند.[متن خبر اول، متن خبر دوم] از دیگر موارد نقض آشکار حقوق بشر، طبق گزارش دیده بان حقوق بشر، بازداشت بی دلیل کودکان در بحرین و شکنجه و رفتار غیرانسانی با آنها توسط نیروهای امنیتی در بازداشتگاه ها است که نقض کنوانسیون حقوق کودک محسوب می شود.[متن خبر و متن کنوانسیون] حال آنکه، درخواست گزارشگر ویژه شکنجه برای بازدید از بحرین از سال ۲۰۱۱ تا کنون دو بار به تعویق افتاده است. گزارشگر ویژه در خصوص تصمیم بحرین به تعویق بازدیدش بیان داشت که آن تعویق در واقع لغو مأموریت او بود. همچنین در ابتدای ماه گذشته عفو بین الملل بیان داشت که بحرین نباید اشتباهات گذشته خود را با اعمال محدودیت بر حق آزادی رفت و آمد و پراکنده کردن معترضان تکرار کند، به علاوه حق مردم به اظهار مسالمت آمیز مخالفت هایشان با سیاست های دولت مشروع است و باید مورد احترام قرار گیرند.[متن خبر] با وجود تمامی واکنش های یاد شده به وضعیت حقوق بشر در بحرین، هشت تن دیگر از فعالان به دلیل کشتن یک نیروی پلیس و شرکت در تظاهرات ضد دولتی در ۲۶ آوریل ۲۰۱۴ به حبس ابد محکوم شدند. [متن خبر]

* خواننده گرامی!

مایهٔ خوشحالی گروه «تازه های ملل متحد» است که انتقادها و پیشنهادها در خصوص این مجموعه را به نشانی رایانامه unln@iauns.org ارسال کنید.

با تشکر